

abstraktu nebo klíčových slovech do stého zdroje v pořadí řazeného dle relevance nebyly prohledávány zdroje následující. Do výsledného souboru publikací byly zařazeny pouze recenzované zdroje nebo zdroje vydané odbornou společností. Obecný proces vyhledávání a výběru relevantních zdrojů zobrazuje vývojový diagram (schéma 1).

V databázi nakladatelství Solen byly výstupy zpracovávány ze všech on-line zpřístupněných časopisů, které splnily podmínky vyhledávání klíčových slov v rámci tzv. pokročilé funkce. Z důvodu nalezení příliš vysokého počtu nerelevantních výsledků při vyhledávání v poli textu publikace byly pojmy *adherence a *compliance vyhledávány pouze v poli název, klíčová slova a abstrakt.

V databázi portálu ProLékaře.cz bylo vyhledáváno ve všech kategoriích v následujících časopisech: Časopis lékařů českých; Česká a slovenská farmacie; Česká a slovenská psychiatrie; Praktický lékař; Svět praktické medicíny; Vnitřní lékařství.

Databáze BMC byla prohledána primárně za pomoci rejstříku Medical Subject Headings (MeSH) deskriptorů: *adherence a compliance při léčbě, *adherence k farmakoterapii, *adherence pacienta, *terapie pod přímou kontrolou. Od zbylých pojmů, pro které nebyla systémem nabídnuta žádná synonyma MeSH deskriptorů, došlo k vyhledávání podle výše uvedených podmínek.

Pomocí rozhraní PubMed byly hledány základní pojmy v českém tvaru. Pokud se jednalo o víceslovný pojem, byla použita podmínka AND (např. *((léková) AND (adherence))). Pouze v případě neuspokojivých výsledků byla hledána i anglická mutace pojmů s vloženými slovy *drug –, *pharmaceutical –, *medication –, *treatment – nebo *patient – navrhovanými našeptávačem databáze s aplikovaným filtrem pro hledání v českém jazyce.

Výsledky

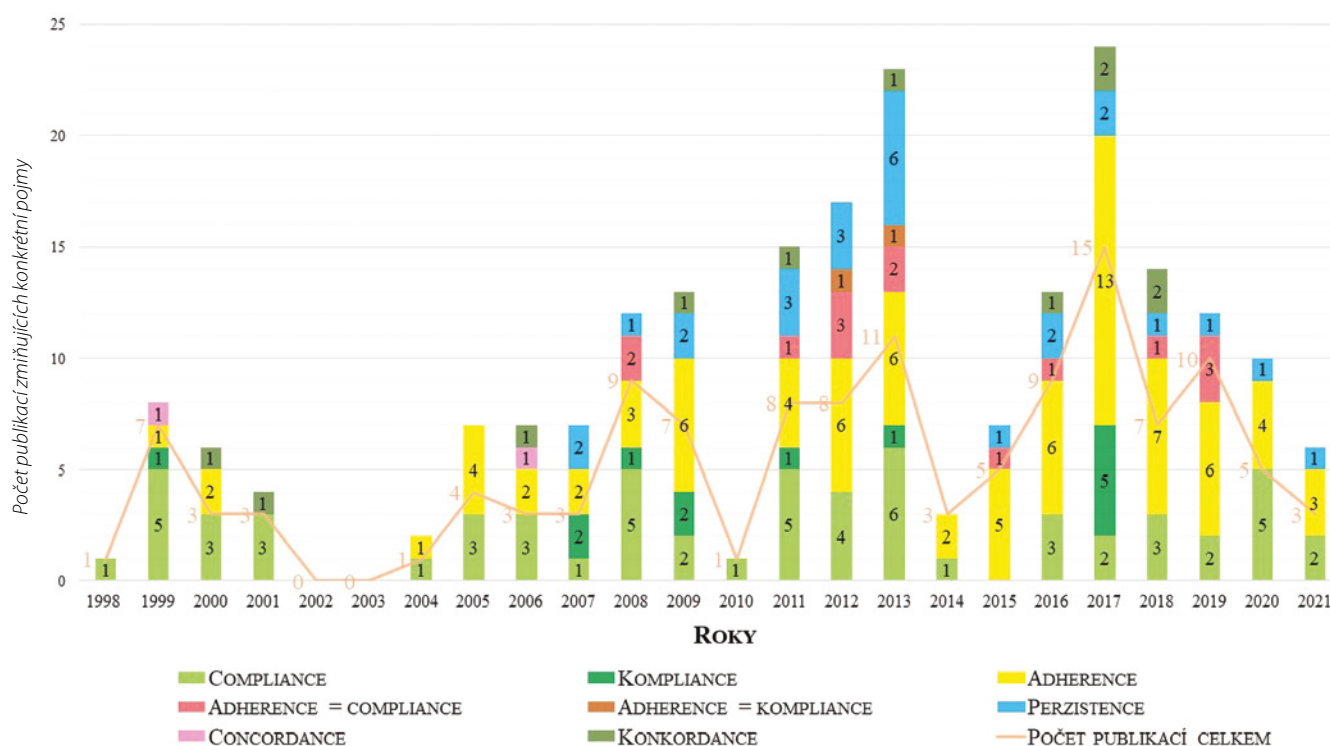
Zadaná kritéria vyhledávání splnilo 125 zdrojů publikovaných 93 prvoautory mezi lety 1998–2021. Nejvíce publikací bylo z roku 2017 (15 prací). Žádné výstupy nebyly publikovány v letech 2002 a 2003. Četnost používání jednotlivých pojmů ve zmíněném časovém rozmezí zobrazuje kombinovaný graf (obr. 1). Nejčastějším typem nalezených výstupů byly publikace zabývající se o léčbu konkrétních onemocnění. Pouze pět zdrojů se věnovalo problematice užívání léčiv jako celku (tj. včetně terminologie, příčin a důsledků), bez vztahu ke konkrétní nozologické jednotce (6–10).

Celkem v 79 publikacích byla uvedena definice konkrétních pojmů, mezi které patřily: adherence, compliance, konkordance a perzistence v jejich různých morfologických alternativách. Stručné shrnutí výsledků rešerše rozdělené podle hledaných pojmů zobrazuje tabulka 1. Ve 14 z nalezených publikací docházelo k vzájemné záměně českých výrazů pro compliance a adherenci k léčbě.

Jelikož při tvorbě modelu rešerše bylo vycházeno z projektu ABC taxonomie (5), bylo k tomuto přihlíženo i při hodnocení výsledků. Mezi používanými pojmy v ABC taxonomii byly nalezeny pouze české alternativy pojmů adherence a perzistence v jejich různých morfologických alternativách. Ty byly nezávisle na sobě obsaženy v 97 publikacích, současně pak byly zmíněny v 19 zdrojích. Ostatní pojmy této taxonomie nebyly v žádném z nabízených výstupů nalezeny. Compliance, nezařazená do ABC taxonomie, byla nalezena v 88 publikacích, konkordance jen ve 13 zdrojích.

ABC taxonomie byla vydána v roce 2012, proto byla mezi publikovanými definicemi zveřejněnými po tomto roce hledána podobnost s tímto dokumentem. Nalezeny byly pouze dvě publikace, které po-

Graf. 1. Četnost používání jednotlivých terminologických pojmů ve 125 nalezených zdrojích publikovaných mezi lety 1998–2021

Pozn.: Sloupcový graf znázorňuje absolutní četnost hledaných pojmů, nezávisle na uvedení definice; zahrnuti jsou i záporné prefixy. Pokud autor použil slovo základní i záporné, jsou tyto pojmy počítány za jeden bod. Oranžový spojnicový graf s oranžovými čísly znázorňuje počet publikací v daném roce.